

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.067/2016/4.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
Tamáné dr. Nagy Erzsébet előadó bíró
. Puskás Péter bíró

A felperes:

A felperes képviselője: . Halasi Szilveszter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Hajdú Gábor ügyvéd

A per tárgya: kölcsön megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél/felek:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék

2.Pf.21.350/2015/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság

26.P.22.179/2014/23.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

- Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra az államnak fizessen meg az államnak 360.000 (háromszázhatvanezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2007. március 17-től 2010. február 28-án benyújtott lemondásáig az alperesi üdülőtársulat elnöke volt. A K. Kft. 2009. június 29-én az alperes részére 3.203.149 forint összegű számlát állított ki a vízhálózat rekonstrukció technológiai szerelés címén.

A 2009. október 20-i dátummal készült okirat szerint a felperes 3.600.000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek. Az okiratok mind a kölcsönbe adói, mind a kölcsönbe vevői oldalon a felperes írta alá.

A 2009. október 12-én kelt "kölcsönszerződés" elnevezésű okirat szerint a felperes anyósa, N. J-né 2009. december 31-ig terjedő időre 2.000.000 forint összegű kamatmentes kölcsönt nyújtott az alperes részére az említett számla kifizetése érdekében. A felperes anyósa a követelését a leányára engedményezte, a kölcsön visszafizetése iránt indult perben a bíróság a keresetet jogerősen elutasította.

A felperes ellen büntetőeljárás folyt a könyvvézetési kötelezettség megszegése, a bizonylati rend megsértése miatt, a bíróság azonban a felperest az ellene emelt vád alól felmentette azzal, hogy a cselekmény elbírálásakor a hatályban lévő új Büntető Törvénykönyv szerint az elkövetett cselekmény nem minősül bűncselekménynek, csak szabálysértés.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [2] A felperes keresetében az alperest az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdése alapján 3.600.000 forint tőke, ezen összeg után 2010. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Másodlagosan jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozott a Ptk. 361. §-a alapján.
- [3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a kereset jogalapját ésösszepszerűségét is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes terhére értékelte, hogy az általa hivatkozott kölcsönszerződés megkötésének körülményeivel kapcsolatban érdemi nyilatkozatot nem tudott tenni, arra hivatkozott, hogy a tárgyban semmire sem emlékszik. A felperes által állított kölcsönre vonatkozóan hiteles dokumentum nem állt rendelkezésre és az alperes

könyvelése sem alkalmas arra, hogy a felperes kölcsönét igazolja, ahogy azt a büntetőeljárásban kirendelt igazságügyi szakértői vélemény is tartalmazta. A felperes a keresetlevelében azt adta elő, hogy a saját megtakarításából adott kölcsön az alperesnek a kivitelezési számla kifizetése céljából, ugyanakkor a 2015. április 27-i tárgyaláson elismerte, hogy a hivatkozott számla ugyanaz, mint amellyel kapcsolatban az anyósa indított pert az általa nyújtott kölcsön visszafizetésére. A perben előadását akként módosította, hogy mivel a saját megtakarítása nem volt elég, ezért az anyósától kért 2.000.000 forintot és így fizette ki a kivitelező számláját. Ugyanakkor a könyvelő a teljes kölcsönt a felperes nevére könyvelte le. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes az anyósa által indított perben akként nyilatkozott, hogy a perbeli számla kifizetésére az anyósa pénzéből és a tagok befizetéséből került sor, a saját megtakarításaiból történő fizetést nem említette. Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az állított kölcsön folyósítását a perben nem tudta bizonyítani. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási teher a felperesre hárult és viselnie kell a bizonyítatlanság következményeit.

- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges tényállást feltárta és a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, abból helyes jogi következtetésre jutott, így a másodfokú bíróság az ítéletet helyes indokai szerint a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján hagyta helyben. A másodfokú bíróság szerint is a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy 2009. október 20-án kelt kölcsönszerződés alapján 3.600.000 forintot kölcsönt nyújtott az alperesnek, amely nem került visszafizetésre. Figyelemmel az okirat hiányosságaira, önmagában az okirat nem alkalmas a kölcsönszerződés létrejöttének bizonyítására. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szerződéskötés körülményeire lefolytatta, a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján pedig helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy azok ellentétben állnak a felperes személyes előadásával, illetve a korábbi perben tett tanúvallomásával. A másodfokú bíróság szerint az alperes vagyoni helyzetének feltárása, könyvszakértői vizsgálat lefolytatása a jelen ügy elbírálása szempontjából nem szükséges, ugyanis az alperes elnehezült vagyoni helyzetének bizonyításából még nem következik a felperes kölcsönnyújtásának ténye.

A pénzösszeg átadásának hiányában a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó kereseti kérelem is alaptalannak minősült.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ebben a Pp. 206. § (1) bekezdésének, 213. § (1) bekezdésének, 221. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott. Állította, hogy a jogerős ítélet helytelenül alkalmazta a Ptk. 523. § (1) bekezdését és 361. § (1) bekezdését is. Álláspontja szerint a büntetőügyben eljáró igazságügyi szakértő 2009. október 12-én kelt szakvéleményének 9. oldala rögzíti, hogy minden olyan tétel, amely külső vállalkozónak, szolgáltatónak került kifizetésre külső bizonylattal dokumentált és a "Pénztár" dossziékban megtalálható. A 2010. február 8-án kelt kiegészítő szakvélemény 7. oldala foglalkozik azzal, hogy a 2009. október 20-i pénztárbizonylattal bevételezett 3.600.000 forint bizonylaton a felperes aláírása szerepel és azon a kiállító és a pénztáros aláírása is megtalálható. Az eljáró szakértő többször kiegészített szakvéleménye alapján tehát a számviteli hiányosságok nem zárják ki, hogy az alperes vagyoni helyzetét feltárják, az alperes vagyoni helyzetéből következett, hogy a kivitelezőnek a szükséges összeget saját erejéből kifizetni nem tudta. Azt, hogy a felperes a 3.600.000 forintot befizette, nem csak a felperes által aláírt kölcsönszerződés tanúsítja, hanem az a tény is, hogy a bizonylatot a pénztáros is aláírta. A másodfokú bíróság lényegében egy korábbi ügy tényállására alapította ítéletet anélkül, hogy a kereseti kérelmet teljes körűen megvizsgálta volna. A felperes szerint nincs annak jelentősége, hogy a 3.600.000 forint, amelyet az alperes rendelkezésére bocsátott, milyen forrásokból származott, az ténykérdés, hogy ezt az összeget az alperes helyett a felperes fizette ki részben a saját megtakarításaiból, részben az anyósa által nyújtott 2.000.000 forintból. Ez a tény akkor is fennáll, ha a kölcsönszerződést az eljáró bíróságok nem tekintik érvényesnek, emiatt az alperes a felperes terhére jogalap nélkül gazdagodna. A perben a könyvelő iroda vezetője egyértelműen tanúsította a 2015. április 27-én tartott tárgyaláson, hogy a kivitelező felé teljesítendő számla időpontjában az alperesnél nem volt erre fedezet, ezért szükség volt a kölcsönre.

Azáltal, hogy az eljáró bíróság nem adott helyt a szakértői bizonyításra vonatkozó indítványnak, megsértették a Pp. 177. § (1) bekezdésében foglaltakat is. A K. Kft. ügyvezetője a Sz. Rendőrkapitányságon tartott tanúkihallgatásában készült jegyzőkönyvben szintén igazolta, hogy az alperes nem volt teljesítőképes, a felperes, mint az alperes elnöke arról tájékoztatta, hogy fedezet hiányában a kifizetésben csúszás fog történni. A felperes szerint a bíróságnak nyomatékosan értékelnie kell, hogy az alperes nem hivatkozott arra, hogy miszerint a vállalkozói díjat maga fizette ki a tagok által rendelkezésre bocsátott pénzeszközökből, a számla kifizetése azonban nem vitásan megtörtént.

[7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] A jelen ügyben az eljáró bíróságoknak nyomatékosan értékelniük kellett, hogy a felperes nem kívülálló személy, aki kisegítette az alperest a vállalkozói díj kifizetésében és jogosan igényli az általa nyújtott kölcsön visszafizetését, hanem az alperes elnöke volt a perbeli időszakban. Az, hogy a büntetőbíróság a felperest felmentette a bűncselekmény elkövetése alól, nem változtat azon a tényen, hogy a Sz. Városi Ügyészség vádiratában szereplő tényállítások, a bizonylati és számviteli fegyelem sokszoros megsértése megvalósult, a felmentő ítélet arra tekintettel történt meg, hogy a jogszabályváltozás folytán az elkövetett cselekmények már nem minősültek bűncselekménynek. A felperes tehát maga is hozzájárult a cselekedeteivel ahhoz, hogy az általa állított kölcsön nyújtásának megfelelő bizonyítása az alperes irataiból egyértelműen nem lehetséges. Az alperes a kölcsönszerződés elkészítésekor is figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy nem járhat el egyidejűleg mint kölcsönadó és mint az alperes képviselője. A kifejtettek alapján, mivel a felek között érvényes kölcsönszerződés írásban nem jött létre, az eljáró bíróságoknak a peres eljárás bizonyítási adataiból kellett meggyőződniük arról, hogy a felperes a 3.600.000 forintot ténylegesen átadta-e az alperes részére és ebből az összegből került-e sor a kivitelező számlájának a kifizetésére.
- [10] A Kúria nyomatékosan rámutat arra, hogy nem az alperesnek kellett azt bizonyítania, hogy nem kapott kölcsönt, hanem a felperesnek azt, hogy nyújtott. A felperest terhelte a bizonyítás kötelezettsége a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, ennek azonban nem tudott eleget tenni. Ennek hiányában nem is kellett a bíróságoknak vizsgálniuk, hogy az alperesnek volt-e fedezete a számla kifizetésére, így a felperes bizonyítási indítványait jogszerűen utasították el a Pp. 3.§ (4) bekezdése alapján.
- [11] Amikor az okirati bizonyítékok hiányosak, ellentmondásosak, nyomatékos jelentősége van a bíróság előtt annak, hogy a felperes következetes előadásokat tesz-e. A 3.600.000 forint elég nagy összeg ahhoz, hogy a felperes pontosan emlékezzen annak forrására, illetve az átadás körülményeire. A jelen ügyben ezzel kapcsolatban a felperes arra hivatkozott, hogy nem emlékszik, illetve a forrásokra vonatkozóan ellentmondó előadásokat tett. Abban az esetben, ha a 3.600.000 forintból 2.000.000 forint összeg az anyósától származott és tudta azt, hogy az alperes nyilvántartásában a teljes összeg a felperes nevére lett lekönyvelve, nem világos, hogy a felperes anyósa miért lépett fel közvetlenül az alperessel szemben az általa nyújtott 2.000.000

forint kölcsön visszafizetése érdekében. A felperes ebben a perben tanúként a számla kifizetésével kapcsolatban meg sem említette, hogy ő maga is nyújtott kölcsönt az alperesnek. A felperes a keresetlevelében ugyanakkor nem hivatkozott arra, hogy a 3.600.000 forint összegből 2.000.000 forint az anyósától származott volna, ez csak később adta elő. A keresetlevelében csak a saját forrásaira és a tagok befizetésére utalt a számla fedezeteként. A Kúria egyetért azzal is, hogy a felperes állításával szemben az a körülmény, miszerint az alperes elnehezült gazdasági helyzetben volt és a kivitelező kifizetése nehézséget okozott részére, még nem igazolja azt a tényt, hogy a kifizetés ténylegesen a felperes, vagy az anyósa pénzéből történt volna meg.

[12] A felperes az eljáró bíróságok mérlegelését támadta a felülvizsgálati kérelemben. A Kúria töretlen gyakorlata, hogy a bíróságok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésének felülmérlegelésére csak igen kivételesen van lehetőség, csak akkor, ha a mérlegelés okszerűtlen, a bizonyítékokkal ellentétes, vagy más logikai ellentmondásokat tartalmaz. Ez a jelen ügyben nem állapítható meg.

[13] A kifejtettek alapján a Kúria a jogerős ítéletet nem találta jogszabálysértőnek, ezért azt a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[14] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ugyanakkor az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be és a tárgyaláson kívüli elbírálás folytán a felülvizsgálati eljárással perköltsége nem merült fel, ezért a felperes perköltségben való marasztalását a Kúria mellőzte.

[15] A felperes személyes illetékeljegyzési jogban részesült, pervesztességére tekintettel azonban az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. §-a alapján köteles megfizetni külön felhívásra az államnak a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2016. június 14.

. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k.
előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző